

Tko je u riziku od obolijevanja?

U riziku od obolijevanja su **bliski kontakti**, odnosno osobe koje su bile u kontaktu s oboljelom osobom u razdoblju od 7 dana prije početka simptoma do 24 sata nakon početka antibiotske terapije i na njih se odnosi barem jedan od sljedećih kriterija:

- članovi zajedničkog kućanstva
- spolni kontakti i/ili dijeljenje zajedničkog kreveta
- osobe koje su imale direktni kontakt sa sluznicama ili izlučevinama oboljele osobe bez zaštitne opreme (medicinska maska, rukavice)
- osobe koje injektiraju droge i koristile su isti pribor
- djeca u istoj vrtićkoj skupini
- osobe koje dijele sobu (npr. u studentskom domu, domu za starije, u bolnici)

Što u slučaju zaraze bliskog kontakta?

Liječnik će preporučiti **uzimanje antibiotika kao kemoprofilakse**:

- obiteljskim kontaktima, osobito osobama koje imaju visoki rizik za razvoj invazivne streptokokne bolesti:
  - stariji od 75 godina
  - trudnice u ≥ 37 . tjednu trudnoće
  - roditelje i novorođenčad unutar 28 dana od poroda
  - osobe oboljele od vodenih kozica
  - osobe oboljele od kožnih bolesti
- osobama s oslabljenim imunološkim sustavom
- osobama koje injektiraju droge i dijelile su pribor s oboljelom osobom

Ostali bliski kontakti trebaju pratiti pojavu mogućih simptoma invazivne streptokokne bolesti (visoka tjelesna temperatura, bolovi u mišićima, ostali specifični simptomi) **30 dana** od zadnjeg kontakta s oboljelom osobom. U slučaju pojave simptoma trebaju se **odmah** javiti nadležnom liječniku.

Jedinica za osiguranje i unaprjeđenje kvalitete
zdravstvene zaštite, ožujak 2023.

KLINIKA ZA INFEKTIVNE BOLESTI
„DR. FRAN MIHALJEVIĆ“

Mirogojska 8, Zagreb

STREPTOKOKNE BOLESTI

Što su streptokokne bolesti?

Streptokokne bolesti su akutne zarazne bakterijske bolesti uzrokovane streptokokima. Infekciju kod čovjeka najčešće uzrokuje **beta hemolitički streptokok grupe A** (BHS-A; *Streptococcus pyogenes*) koji se uglavnom širi **kašljem, kihanjem i bliskim kontaktom**, a rjeđe putem kontaminiranih površina, predmeta i hrane.

Najčešće streptokokne bolesti su:

- **angina** – gnojna upala ždrijela i krajnika
- **šarlah** – osipna bolest uzrokovana toksinom BHS-A
- **infekcije kože i potkožnog tkiva** (impetigo, piodermija, erizipel, celulitis)
- **upala pluća**
- **upala srednjeg uha**

Streptokoki mogu uzrokovati mastoiditis, peritonizilitis, puerperalnu vrućicu, sepsu, infekcije rane te rjeđe meningitis, nekrotizirajući fasciitis i sindrom toksičnog šoka.

Kako prepoznati streptokokne bolesti?

- **simptomi nastaju naglo**
- kod angine je prisutna bolnost pri gutanju, bol i crvenilo ždrijela, povećani krajnici s ili bez naslaga, povećani i bolni vratni limfni čvorovi, povišena tjelesna temperatura (>38 °C), tresavica, opća slabost. Mogu se javiti bolovi u donjem dijelu trbuha, kao i grčevi kod djece, povraćanje, mučnina i gubitak apetita, glavobolja, bolovi u mišićima, osip
- kod šarlaha je, uz gore navedene simptome angine, prisutan i ružičasto-crveni osip koji se postupno širi od vrata i prsa na cijelo tijelo, a najočitiiji je na trbuhu te postranično na trupu i u kožnim naborima
- kod streptokoknih infekcija kože (celulitis, erizipel) javlja se crvenilo, bolnost, toplina i oteklina kože koja je izgledom poput narančine kore, a moguća je i pojava mjehurića ili bula uz povećane i bolne limfne čvorove

Kada potražiti pomoć liječnika?

- ako imate visoku temperaturu koja ne reagira na lijekove za snižavanje temperature (antipiretici)
- ako imate intenzivnu grlobolju i otežano gutanje
- ako uočite pojavu osipa ili crvenila na koži
- ako imate intenzivne bolove u mišićima ili zglobovima

- ako učestalo povraćate
- ako osjećate izrazitu slabost i iscrpljenost
- ako osjećate lupanje srca ili teško dišete
- ako ne dolazi do poboljšanja na primjenu antibiotika
- ako dolazi do pogoršanja simptoma
- ako je Vaše dijete mlađe od dvije godine, neovisno o težini simptoma streptokokne bolesti

Kako se liječe streptokokne bolesti?

Streptokokne bolesti liječe se **antibioticima** koji skraćuju trajanje simptoma, osobito u male djece te sprječavaju širenje infekcije u srednje uho, sinuse i mastoidnu kost, kao i komplikacije poput reumatske groznice i glomerulonefritisa. Također, skraćuju zaraznost i time smanjuju prijenos streptokoka na druge ljude.

Kod angine osoba obično prestaje biti zarazna 24 sata nakon početka odgovarajuće antibiotske terapije, dok oboljeli s neliječenom upalom grla mogu izlučivati uzročnika tjednima ili mjesecima nakon početka simptoma, iako se zaraznost značajno smanjuje nakon 2 – 3 tjedna.

Vrućica, glavobolja i grlobolja trebaju se liječiti simptomatski lijekovima koji snižavaju povišenu tjelesnu temperaturu (antipiretici) i smanjuju bol (analgetici).

Kako spriječiti širenje streptokokne bolesti?

- **izoliranjem** oboljele osobe iz kolektiva do prestanka vrućice i najmanje 24 sata od početka primjene antibiotika, a ovisno o kliničkoj slici i dulje
- **preventivnim i protuepidemijskim mjerama** kako slijedi:
  - redovitim pranjem ili dezinfekcijom ruku
  - dezinfekcijom predmeta i površina
  - kihanjem ili kašljanjem u maramicu koju odmah treba odložiti u otpad te nakon toga pravilno oprati ili dezinficirati ruke
  - izbjegavanjem dodirivanja lica, usta ili očiju nečistim rukama
  - previjanjem oštećenja na koži koja mogu biti ulazno mjesto za infekciju
  - pravilnim nošenjem medicinske maske i rukavica u direktnom kontaktu sa sluznicama ili izlučevinama oboljele osobe
  - davanjem kemoprofilakse bliskim kontaktima